

KERK + Leven

WEEKBLAD — NUMMER 11 — 11 MAART 2009

Klapstoel
Bert
Claerhout

blz. 7

Koesterboekje
voor wijfelaars
en gelovigen

blz. 8

Personality-
magazines.
Modegril?

blz. 16

hasselt
mechelen
brugge
antwerpen

Brussels collectief herdenkt de 'doden van de straat'

Erik De Smet

In 2008 stierven in Brussel 31 straatbewoners een voortijdige dood. Voorheen wachtten meestal een graf zonder naamplaatje, kruis of ander symbool, laat staan een (religieuze) afscheidsdienst. Voor de vierde maal herdacht het Collectief Straatdoden zij die voor passanten zelden een naam hebben, maar toch gemist worden.

Een graf voor Bouboule en Mirek

BRUSSEL, Grote Markt. De gotische zaal in het stadhuis, schitterend decor voor de ontvangst van prinsen en staatshoofden, is de uitgelezen locatie voor een multireligieuze herdenkingsdienst ter nagedachtenis van de overleden straatbewoners. De zaal loopt goed vol. Getatoeëerde ledematen, gezichten als boekdelen vol miserie. Een veel te vroeg oude vrouw mag haar onmacht niet uitschreeuwen. „Mirek, jij kwam naar de hoofdstad van Europa, en de hoofdstad van Europa stopte je onder de grond”, declameert stadsdichter Geert Vanistendael.

Jérôme bijgenaamd 'Bouboule', Fiona, Frank, Ougfa bijgenaamd 'Le voisin du roi'... Eenendertig namen sieren een wand. Niet dat deze 31 letterlijk op straat zijn gestorven, maar allen waren ze thuisloos en stierven ze voortijdig en vaak in bittere eenzaamheid. Hun gemiddelde leeftijd bedraagt een schamele 48. De straat doodt.

Blijkens een telling leven er in Brussel zo'n 1.700 thuislozen. Van hen slaapt slechts een klein aantal daadwerkelijk op de straat. De meesten overnachten in voorzieningen, bij vrienden of in kraakpanden. Brussel is overigens niet de enige stad waar straatdoden worden herdacht. Parijs telde er vorig jaar 380.

Thuisloos

Maureen Jordens is straathoekwerkster bij de vzw Diogenes en besteedt een deel van haar tijd aan het collectief. „Sterft iemand van de straat en is er geen familie, dan organiseer ik de plechtigheid. Soms is dat een kerkdienst, dan weer een stil moment aan het open graf. Op 1 november trekken

we in groep naar de begraafplaats om 'onze' doden te gedenken. Van de stad konden we bekomen dat voortaan een kruis of een 'T' met een naamplaatje op het graf prijkt. Voorheen was er niets.”

En Jordens vervolgt: „Wat al deze doden gemeenschappelijk hebben, is hun leven op straat. Ze hebben weinig slaap, nuttigen te veel alcohol of andere roesmiddelen, stappen niet snel naar een arts. Mensen op straat denken ook op korte termijn. Overleven is hun eerste prioriteit.”

Wie zijn ze, de 31 overledenen en hun makkers? „Je kunt niet zomaar een profiel maken van de typische dakloze in Brussel”, vertelt de straathoekwerkster. „Ieder van hen heeft een andere geschiedenis. Er is de man die na echtscheiding zijn kinderen niet meer mag zien en op de dool raakt, de buitenlander zonder werk of woonst. Je hebt mensen met een psychiatrisch probleem, drugsverslaafden ook.”

Wat is dan de oorzaak van hun thuisloosheid? „Op straat belan-

den is een proces van jaren. Van straat geraken evenzeer”, stipt Jordens aan. „Een kamer of een bed verschaffen is niet de oplossing. Toen ik dit werk pas deed, ging ik voor iemand bij het ocmw een woonst vragen. Wat bleek? De man had al een kamer gekregen, maar overnachtte er nooit. Deze mensen hebben ondersteuning op lange termijn nodig, een helpende hand die hen begeleidt naar diensten of dokter.”

Brussel lijkt, net als andere steden, dak- en thuislozen van elders

aan te trekken. „Het is dubbel”, weet de straathoekwerkster. „In de stad geraak je sneller dakloos, maar je overleeft er als dak- of thuisloze ook makkelijker. Er zijn immers vele diensten en slaapvoorzieningen.”

Opmerkelijk tot slot: het Collectief Straatdoden zorgt ook voor gedachtenisprentjes, en dat vinden staartbewoners heel belangrijk. Het gebeurt soms dat iemand (alweer) al zijn papieren kwijt raakte, maar dat ene prentje? Neen, dat verliezen ze niet.

De straat doodt. De gemiddelde leeftijd van de straatbewoners die vorig jaar in Brussel overleden, bedraagt 48 jaar. © Belga